

Post- och telestyrelsen

Enbart via e-post:
prisreglering@pts.se

Stockholm 2018-03-23

Samråd avseende kalkylmodell för det fasta nätet

Telenor Sverige AB ("Telenor") yttrar sig över samråd avseende kalkylmodell för det fasta nätet enligt följande.

Inledning och sammanfattning

Telenor delar PTS syn att det är nödvändigt att kalkylmodellen dokumenteras på ett transparent och rättssäkert sätt för att det ska gå att förstå på vilka grunder som specifika kostnadsresultat har beräknats. Telenor uppskattar att PTS tagit fram en sammanställning av inkomna synpunkter och vilka åtgärder PTS föreslår i anledning av dessa. Då modellen är mycket komplex är det svårt att, även med de hänvisningar PTS gjort i dokumentationen, på ett transparent sätt följa och förstå var i modellen PTS gjort förändringar och vilka konsekvenser dessa ändringar får på kostnadsresultatet. Ett sätt för PTS att öka transparensen skulle vara att använda en ändringslogg där det tydligt framgår vilka ändringar som gjorts och exakt var i modellen dessa ändringar får genomslag.

Det är positivt att PTS har genomfört vissa ändringar med avseende på Telenors kommentarer under samrådet från hösten 2017. Telenors remissvar fokuserar på de förändringar som PTS föreslår i förhållande till de versioner som var på samråd under 2017 och som Telenor anser är felaktiga samt på några kommentarer som Telenor lämnade under remissförandet under hösten 2017, men som PTS inte har tagit hänsyn till. Då Telenor inte haft möjlighet att fullt ut förstå modellen och de ändringar som gjorts kan det finnas fler saker i modellen

som inte är rimliga och borde ändras. Sist i dokumentet listas de misstänkta beräkningsfel Telenor hittat under arbetet med att gå igenom modellen.

Sammanfattning:

- PTS har i modellen infört en ny kostnad för iordningställande av återanvändbara tillgångar. Telenor bedömer att kostnaden på 100 kr per meter är alldeles för hög.
- Marknadsandelen för den modellerade HEOn i tätort är för låg (55% i utkastet). Telenor anser att modellen underskattar den hypotetiskt effektiva operatörens andel. Med andra ord: Modellen överskattar enligt Telenor andelen parallella nät i tätortsområde med övervägande *single dwelling units* (SDU) i ännu större omfattning än i höstas.
- Telenor påtalade i höstas att PTS överskattar några av *unit costs* i accessmodellen. Telenor vill främst förtydliga kommentar från remissvar i höstas avseende kostnader för svetsning (*jointing*), eftersom PTS verkar ha missförstått denna. Kostnaden för svetsning i modellen verkar utgå ifrån att en fälttekniker skickas ut för varje gång en kabel svetsas under nätutbyggnaden. Detta stämmer inte överens med modelleringsprincipen att det modellerade nätet byggs över en natt. Även i den verkliga nätutbyggnaden (som inte sker över en natt) utför en effektiv operatör flera arbetsmoment vid ett och samma tillfälle, d v s en fälttekniker utför t ex svetsning av fiberkablar för flera olika accesser vid ett och samma tillfälle och även andra arbetsmoment.
- Positivt att PTS tagit med *microtrenching* i modellen men andel *microtrenching* i asfalt är enligt Telenor för låg. Denna förläggningsmetod innebär kostnadsbesparingar jämfört med traditionell grävning och blir allt mer accepterat bland markägare (kommuner). Då kalkylmodellen ska vara framåtblickande är det rimligt att anta att andel *microtrenching* kommer att vara betydligt större på tre till fyra års sikt.
- Enligt princip 11 i MRD ska kostnaderna för sträckan väg-till-hus inte ingå i kostnadsbasen. Det skulle kunna leda till en överkompensering av SMP-operatörerna i det fall fibertillträdet skulle bli prisreglerat enligt kostnadsbaserade priser som beräknas i den nu remitterade modellen. Telenor anser därför att det är rimligt att hantera denna överkompensation som ett bidrag som tillämpas på kostnadsresultat för accessfiber i kalkylmodellen.

Dessa punkter utvecklas nedan.

Ny kostnad för iordningställande av återanvändbara tillgångar

PTS har i modellen infört en ny kostnad för iordningställande av återanvändbara tillgångar. Telenor bedömer att kostnaden på 100 kr per meter är alldeles för hög och att PTS därför bör specificera mer i detalj vilka arbetsmoment som driver kostnaden på 100 kr per meter, för att säkerställa att kostnaden är rimlig.

Marknadsandelen för HEOn

PTS har i det nya utkastet till kalkylmodell ändrat marknadsandel i tätort från 60% till 55%. Telenor anser att HEOs marknadsandel i tätort, enligt PTS antagande, är för låg och upprepar därför resonemang från föregående remissvar nedan.

Vi delar PTS bedömning att det inte kommer att bli parallelltablering av fibernät på adressnivå utanför tätort. Vi anser dock att modellen underskattar HEOs marknadsandel i tätort. Begreppet tätort följer SCB:s definition av tätort såvitt vi förstår. Enligt denna definition finns en väsentlig andel av alla småhus (villor och radhus, eller SDU) i tätort, t.ex. "vanliga" villaområden i eller i närheten av städer.

Vi anser att det är mycket osannolikt att de kommer att bli parallelltablering av fibernät på adressnivå i sådana småhusområden. Det är vanligt att fler än en fiberutbyggare är aktiva i ett och samma småhusområde under försäljningsfasen av fiberanslutningar området. Fiberutbyggare försöker dock först skriva avtal med så många hushåll som möjligt i ett område. Detta sker ofta i konkurrens. Först när tillräckligt många hushåll har skrivit avtal tar man beslut att bygga. Det är ovanligt att två fiberutbyggare bestämmer sig sedan att bygga i samma område efter avslutad försäljningsfas. Den som har sålt flest anslutningar börjar typiskt sett bygga, medan den eller de som har sålt mindre drar sig ur. Det kan finnas områden där flera faktiskt bygger, men då sker det i princip aldrig till samma adresser. På lite längre sikt förväntar vi oss dessutom en konsolidering, där nät som bara täcker en del av ett område säljs till annan part som har nät i samma område.

PTS bör enligt Telenor alltså utgå från en situation utan parallelltablering av fiber till småhus i tätort (på adressnivå) och med viss parallelltablering av fiber till flerfamiljshus (dock inte 100%¹). Med den utgångspunkten underskattar modellen sannolikt HEOs marknadsandel i tätort.

Ett räkneexempel:

Enligt SCB bor enbart 13% av befolkningen utanför tätort² och ungefär 45% av hushållen bor i småhus³. Då är rimligt att anta att ca 37%⁴ av hushållen i tätort bor i småhus.⁵

Om vi sedan antar:

¹ Enligt PTS promemoria avseende grossistmarknad 3a daterat den 17 juni 2016 uppskattar PTS parallelltablering av fiber till MDU mätt i buildings passed till 62% och i mätt i households connected till 30%.

² https://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Miljo/Markanvandning/Tatorter-arealer-befolkning/12994/13001/Behallare-for-Press/409845/

³ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/hushallens-boende/>

⁴ $(45\% - 13\%) / (100\% - 13\%) = 37\%$

⁵ Här antar vi att det finns noll flerfamiljshus utanför tätort och att det genomsnittliga antal personer i ett hushåll utanför tätort inte är lägre än i tätort.

- 100% marknadsandel för HEOn i småhus i tätort (ingen paralleletablering till småhus).
- 60% paralleletablering av fiber till flerfamiljshus (i tätort).
- 50% marknadsandel för HEOn i de områden där det finns paralleletablering.

Då hamnar vi på en marknadsandel i tätort för HEOn på:

$$(100\% * 37\%) + (50\% * 60\% * 63\%) + (100\% * 40\% * 63\%) = 81\%$$

Detta indikerar enligt Telenor att PTS underskattar HEOns marknadsandel i tätort. Vi uppmanar PTS att anpassa beräkningen av HEOns marknadsandel i tätort i modellen så att den bättre återspeglar vår förväntan på andelen av paralleletablering av nät på adressnivå, dvs ingen paralleletablering till småhus i tätort och enbart delvis paralleletablering av nät till flerfamiljshus.

Unit costs i accessmodellen

Telenor konstaterar att PTS inte tagit hänsyn till Telenors uppgifter om att kostnader för fiberkabel och "sub ducts", som Telenor tog upp i föregående remisvar, har överskattats. Tvärtom har kostnaderna i modellen höjts för dessa "unit costs" vilket inte är rimligt enligt Telenor.

Telenor vill också förtydliga kommentar avseende kostnader för svetsning (jointing), eftersom PTS verkar ha missförstått denna kommentar. Kostnaden för svetsning i modellen verkar utgå ifrån att en fälttekniker skickas ut för varje gång en kabel svetsas under nätutbyggnaden. Detta stämmer inte överens med modelleringsprincipen att det modellerade nätet byggs över en natt. Även i den verkliga nätutbyggnaden (som inte sker över en natt) utför en effektiv operatör flera arbetsmoment vid ett och samma tillfälle, d v s en fälttekniker utför t ex svetsning av fiberkablar för flera olika accesser vid ett och samma tillfälle och även andra arbetsmoment.

Andel microtrenching i asfalt

PTS har i modellen antagit att andel microtrenching i asfalt är 25%. Det blir allt vanligare i Sverige med *microtrenching* i asfalt. Att metoden hittills inte har används i högre utsträckning beror enligt oss framförallt på att metoden är relativt ny och att markägare/tillståndsgivare (kommuner) har bristande kunskaper när det gäller metoden. Fler och fler kommuner börjar dock få kunskap om metoden och dessa kommuner brukar se fördelarna med *microtrenching*. Kalkylmodellen ska vara framåtblickande. Telenor anser det därför rimligt att anta att en effektiv operatör kan förlägga uppemot 50% av all förläggning i asfalt genom *microtrenching* på tre till fyra års sikt.

Kostnaderna för sträckan väg-till-hus ska kunna jämföras med slutkundernas anslutningsavgifter

Enligt princip 11 i MRD ska kostnaderna för sträckan väg-till-hus inte ingå i kostnadsbasen. Det skulle kunna leda till en överkompensering av SMP-operatörerna i det fall fibertillträdet skulle bli prisreglerat enligt kostnadsbaserade priser som beräknas i den nu remitterade modellen. Vår bild är att de engångsavgifter som ägare till småhus (SDU) betalar för anslutning till fibernätet överstiger de kostnader som fiberaccessnätsbyggare har för sträckan-väg-till hus. PTS har ändrat modellen så att det går att beräkna en genomsnittskostnad för sträckan-väg-till-hus. Telenor konstaterar att denna kostnad (investering) i modellen ligger på mellan 1000 och 2000 kr per byggnad som ansluts. På den svenska marknaden betalar hushåll i SDU mellan 10 000 och 30 000 kr för fiberindragning. Då ingår moms och kostnader för CPE. Det är därför rimligt att anta att det uppstår en överkompensation om intäkten bara jämförs med kostnaden för sträckan väg-till-hus. Än rimligare är att anta att engångsavgiften inte bara ska täcka kostnader för sträckan väg-till-hus utan även för andra delar av nätet. Telenor anser därför att det är rimligt att hantera denna överkompensation som ett bidrag som tillämpas på kostnadsresultat för accessfiber i kalkylmodellen.

Misstänkta beräkningsfel i modellen

- I konsolideringsmodellen, flik «output», celler M236:M239 ser det ut som att referenserna till M219:M222 är delvis felaktiga och ger för låga kostnadsresultat för LLU MDU.
- I beräkning av annuitetsprofil i accessmodellen, flik HCA CCA Calculation, ser det ut som att CCA-beräkningen inte tar hänsyn till holding gain och därmed överestimerar cost of capital. Detta får emellertid bara betydelse i det fall PTS väljer att använda CCA-beräkningen istället för HCA. Telenor har försett PTS med mer detaljerad information om det misstänkta felet.

Telenor står till PTS förfogande för det fall PTS vill diskutera kommentarerna i detta dokument i mer detalj.

Som ovan

Stefan Wahlstedt
Telenor Sverige AB

